

Secretariaat:

Postbus 9
9790 AA TEN BOER

Telefoon (050) 303 97 97
secretariaat@groningergemeenten.nl

KvK : 40038854
IBAN: NL79 RABO 0106 6211 30

Aan: Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

T.a.v. Vaste commissie Volksgezondheid,
Welzijn en Sport
Vaste commissie Binnenlandse Zaken

Ons kenmerk: 19040/OCSGWE

Uw kenmerk :

Betreft: Brandbrief tekorten sociaal domein Groninger Gemeenten

Ten Boer, 22 oktober 2019

Geachte heer, mevrouw,

De twaalf Groninger gemeenten hebben grote zorgen over de tekorten in het sociaal domein. Aan de vooravond van de begrotingsbehandeling van het ministerie van VWS willen wij die zorgen graag onder uw aandacht brengen. We sluiten daarbij aan bij de reacties die al eerder aan uw Kamer en de regering zijn gestuurd door onder meer collega-gemeenten uit andere provincies en de G40. In deze brief gaan we in op de Groninger situatie en vragen wij u om concrete aanpassingen in de begroting.

Decentralisaties

In de afgelopen jaren hebben de Groninger gemeenten zich individueel en gezamenlijk ingezet voor een goede inbedding van de nieuwe taken op het gebied van Jeugd, Wmo en Participatie. Daarbij is zowel inhoudelijk als organisatorisch veel bereikt, onder meer door inzet op lichtere hulp en preventie en het voorkomen van zwaardere hulp. Ook hebben wij het doel van de decentralisaties, hulp dichterbij de inwoners brengen, gerealiseerd.

Echter, we zien tot op heden een toename van de uitgaven, terwijl de uitkering van het Rijk afneemt. Tegelijkertijd stijgt de vraag naar hulp. Ondanks de door ons gerealiseerde kostenreductie is het tekort in het sociaal domein fors gestegen door toename van de vraag.

Voor de langere termijn gaan wij er vanuit dat de lopende onderzoeken op het gebied van Jeugdzorg, Wmo en de systematiek van het Gemeentefonds leiden tot verhoging van het budget. Voor de Groninger gemeenten duurt dat te lang, de financiële nood is nu hoog!

Extra nijpend

Een aantal factoren maakt de situatie in een aantal gemeenten in de provincie Groningen extra nijpend: er is sprake van krimp, vergrijzing, een – gemiddeld – laag opgeleide bevolking, werkloosheid, intergenerationele armoede en slechte gezondheid. Het aantal mensen in de Sociale Werkvoorziening is hoog. Daarbij is de werkgelegenheidsstructuur dun en hebben we een grote vraag naar complexe en daarmee dure zorg.

De Onroerende Zaakbelasting (OZB) zit bij elf van de twaalf Groninger gemeenten tegen het plafond. De gemeenten zijn hierdoor voor hun inkomsten vrijwel geheel afhankelijk van het Rijk.

De afgelopen jaren zijn de eigen reserves al fors aangesproken. Voor een aantal gemeenten is de artikel 12 status dichtbij. Veel voorzieningen verdwijnen en de leefbaarheid wordt aangetast, omdat gemeenten enorm bezuinigen om tekorten in het sociaal domein aan te vullen. Bovendien wordt het moeilijk,

zo niet onmogelijk, investeringen voor de toekomst te doen, zoals grote maatschappelijke opgaven als klimaatadaptatie, energietransitie en invoering van de Omgevingswet.

Extra geld nú nodig

De Groninger gemeenten hebben voor een goede uitvoering van hun taken -los van de onderzoeken die gaande zijn voor tekorten ook op de langere termijn- nú (2020 en 2021) extra middelen nodig. Alleen dan kunnen we voorkomen dat belangrijke voorzieningen verdwijnen en kunnen we gemeentelijke taken goed uit blijven voeren.

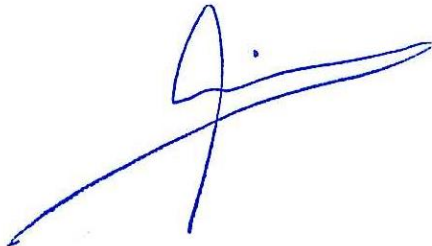
Wij pleiten voor een extra budget voor de taken in het sociaal domein voor gemeenten van minimaal 600 miljoen euro. Zoals uit de brief van onze Overijsselse collega's blijkt is dit bedrag alleen al nodig om een deel van de verlaging van het accres van het gemeentefonds en het BTW compensatiefonds op te vangen. Wij vragen dit niet lichtzinnig, het water staat ons aan de lippen.

Wij menen dat dit beschikbaar kan worden gesteld door herschikking binnen de begroting of door inzet van een deel van het overschot (18 miljard euro) van het Rijk over 2018.

Tot slot

Wij wensen u veel wijsheid toe bij uw belangrijke taak. We hopen dat u onze inbreng en oproep daarin serieus aandacht wilt geven om te voorkomen dat de door ons geschetste negatieve gevolgen van de tekorten zich voordoen. Mocht u behoefte hebben aan een toelichting op de door ons geschetste problemen dan heten wij u van harte welkom bij onze Groninger gemeenten.

Met vriendelijke groet,
Namens alle Groninger gemeenten
Het bestuur van de Vereniging van Groninger Gemeenten

F.H. Wiersma
Voorzitter

T.G. Sprenger
Secretaris